

CAROLINE BERNARD

Dáma Z MONTPARNASSU

Simone de Beauvoir
hľadanie lásky
a pravdy

Od autorky
bestselleru
Frida Kahlo
a farby života

noxi

Caroline Bernard: Die Frau von Montparnasse. Simone de Beauvoir und die Suche nach Liebe und Wahrheit. Roman
Copyright © Aufbau Verlage GmbH & Co. KG, Berlin 2021
(Published with Aufbau Taschenbuch; »Aufbau Taschenbuch«
is a trademark of Aufbau Verlage GmbH & Co. KG)
Published by agreement with Aufbau Verlage GmbH & Co.
KG and Corto Literary Agency.

Translation © 2025 by Dana Petrigáčová

Cover design: www.buerosued.de in Munich for Aufbau Verlage
GmbH & Co. KG in Berlin using a motive by © Arcangel

Slovak edition © 2025 (elektronická verzia) by NOXI s. r. o.

Všetky práva sú vyhradené. Nijaká časť tejto publikácie sa nesmie reprodukovať, ukladať do informačných systémov ani prenášať v akejkoľvek podobe či akýmkoľvek spôsobom – elektronicky, mechanicky, fotokopírovaním, nahrávaním alebo inak – bez predchádzajúceho písomného súhlasu vlastníka autorských práv.

CAROLINE BERNARD

Dáma
Z
MONTPARNASSU

HĽADANIE LÁSKY A PRAVDY

Prolog

PARÍŽ, 1924

V ten večer sa Simone znova pohádala so svojím otcom. Georges de Beauvoir okolo seba netrpezlivo šermoval kusom mäsa. Bol už oblečený, lebo chcel ísť von.

Sedela po jeho ľavici, vedľa taniera ležala, ako vždy, kniha, lebo si nemohla dovoliť strácať čas, ak chcela splniť svoje ambiciózne čitateľské ciele. Teraz čítala *Eupalinos* od Paula Valéryho.

„Nepatrí sa, aby mladá žena takto vyzerala. Len sa pozri, akú máš špinu za nechtami!“

V otcovom hlase bolo počuť všetko jeho opovrhovanie, a nebolo ho málo, lebo ako ochotnícky herec bol naučený prejavovať emócie.

Ani raz nezdvihla zrak od knihy. Ľavou rukou pridržovala strany, aby sa jej kniha nezavrela, v pravej držala vidličku, ktorou sa prehrabávala v tanieri v nádeji, že nájde mrkvu aj bez toho, aby sa naň musela pozrieť.

„Simone. Rozprávam sa s tebou. Nenaučila si sa v tomto dome, ako sa máš správať pri stole?!“

„Georges, veď ju nechaj. Má šestnásť,“ ozvala sa mama.

„No práve!“ zvolal. „Všetky ostatné dievčatá už v šestnástich dávno vedia, čo sa patrí. Chodia na matiné a na tenis, aby sa predstavili súcim mladíkom.“

„Ja nechcem muža, ktorý si ma vyberie,“ odpovedala Simone nezáujemne a otočila stránku.

„Veď si neviem ani predstaviť, kto by si ťa vybral. Takú učebnicovú babu feminu. Muži nechcú múdre ženy.“

Strhla sa. Otec ju nazýval babou feminou? Pritom to bol práve on, kto ju povzbudzoval v čítaní, a vždy bol hrdý na jej úspechy. Odkedy však prešla do puberty, považoval ju za neposlušnú a neokrôchanú. Odvtedy venoval celú svoju pozornosť jej sestre Poupette, ktorá bola o dva roky mladšia a krajšia.

Aj otec sa zmenil. Čo sa stalo s mužom, ktorý stál každý večer pri kozube a hrával im monológy a komediálne scény, kým im od smiechu po lícach netiekli slzy?

„Muži nechcú ani ženy bez vena,“ povedala a na okamih zdvihla pohľad, aby videla, ako zareaguje.

Od hnevu až očervenel. „Lenže ty nie si len chudobná, ale aj škaredá.“

Bez slova sa postavila. Aj tak ju už prešla chuť.

Za sebou počula mamu povedať: „Simone má predsa pravdu, Georges. Keby si mal v obchodoch viac šťastia,

moje dcéry by mali veno. Čo s nimi teraz bude, povieš mi?“

Zvyšok už nepočúvala. Dobre poznala nekonečné hádky rodičov. Georges prehajdákala peniaze, ktoré Françoise priniesla do manželstva. Museli sa presťahovať do tohto tmavého bytu bez sluhu na piatom poschodí na Rue de Rennes. Budúcnosť ich dcér bola v troskách.

Hádka bude pokračovať dovtedy, kým otec z bytu neujde. Lahla si do postele a cez hlavu si pretiahla prikrývku. Keď o chvíľu prišla do izby aj Poupette, nereagovala. Tvárila sa, že už spí, no pritom jej v hlave vírili myšlienky.

Kládla si otázku, kedy ju otec začal kritizovať. Kedy na nej začal odmietať všetko, čo kedysi považoval za dobré? Prečo zrazu podceňoval jej usilovnosť a úspechy v škole? Kedy sa jeho obdiv k jej rozumu, ktorý nazval mužským, zmenil na odmietanie? Kedy sa z milovaného dievčaťa, na ktoré bol hrdý, stal trn v oku, neposlušná baba femina?

Doteraz robila vždy to, čo sa od nej očakávalo, a práve to jej vyčítali. Ničomu nerozumela, no ešte viac bola nahnevaná. Poznámky otca na jej adresu ju vždy zaboleli, no svoje presvedčenia pre to nemienila meniť. Čudovala sa, že ešte neplače. Medzi kamarátkami už bola známa svojimi častými výbuchmi plaču. Otcove urážky si však nechcela pripustiť. Jeho pravidlá už pre ňu neplatili.

Vedľa nej zo spánku zastonala Poupette. Stačilo len vystrieť ruku, aby sa sestry dotkla, lebo medzi ich posteľami bolo pravé toľko priestoru, že sa tam mohla postaviť jedna z nich. Na iný nábytok bola izba primalá, hoci Simone si nepriala viac, len miesto na prácu, vlastný písací stôl. Uvažovala, či sa so sestrou porozprávať o tom, čo ju rozrušilo. Rozhodla sa však, že to neurobí, Poupette by tomu nerozumela. Mala rada svoju mladšiu sestru, ktorá oplývala šarmom a inteligenciou, no chýbali jej Simoni-
na ctižiadosť a asertivita.

Už bolo neskoro, no predsa nemohla zaspať. Načúvala tichu, ktoré v byte vládlo. Mama išla do postele a otec sa vráti domov až o niekoľko hodín. Potichu sa postavila a bosá prešla do jeho pracovne. Tú izbu mal pre seba, hoci sa v nej takmer nikdy nezdržiaval. Bolo samozrejmé, že muž a pán domu má svoju pracovňu, hoci ju nepoužíval.

Sadla si za otcov písací stôl a zo zásuvky vybrala list papiera. Pouličné lampy vrhali rozptýlené svetlo, hoci tu hore už bolo slabé. Vzala do ruky ceruzku. Zrazu sa cítila, akoby jej v tej chvíli patril svet. Na papier mohla dať, čo len chcela. Mohla si všetko predstaviť, veľkú lásku, dobrodružstvo, či novú filozofiu, ktorá by vysvetlila svet.

Nuž teda, dobre, čo by mala napísať? Pred niekoľkými mesiacmi si začala viesť denník. Odvtedy zaplňala stránku za stránkou drobným písmom, lebo zošity boli drahé a dúfala, že mama nerozlúšti jej škrabopis. A tak

písala na pravú stranu zošita a na ľavú si značila citáty, názvy kníh a myšlienky, ktoré ju zaujali a nechcela ich zabudnúť.

Lenže tu išlo o niečo iné: chcela napísať o svojom živote. Ak nemá nikoho, s kým by sa mohla porozprávať o svojich starostiach a snoch, radšej bude viesť rozhovor sama so sebou, aby lepšie pochopila, čo v živote chce a ako to dosiahnuť. Na jednej strane bude poslušná Simone, dcéra z poriadneho domu, ktorá plní očakávania svojich rodičov. Odpovedať jej však bude druhá Simone, ktorá rada oponuje a nič nepovažuje za nemenné a nepochybniteľné. Ktorá z nich napokon vyhrá? V každom prípade jej písanie prospeje, o tom nepochybovala. Bude to pre ňu dobrovoľné vyhnanstvo, v ktorom možno bude sama, no rozhodne nebude osamelá.

Zdvihla ceruzku, napísala niečo do vzduchu a vonku za oknom sledovala mory, ktoré zabľúdili až sem hore a poletovali v žltom svetle plynových lúčok.

Potom ceruzku zľahka vrátila na miesto a papier do zásuvky.

Môj život bude výnimočný, sľúbila si. Budem žiť život, aký chcem, nie ten bezvýznamný, ktorý pre mňa chcú rodičia. Budem Simone de Beauvoir, nie madam Neviemaká.

A jedného dňa sa stanem slávnou spisovateľkou!

1. kapitola

JAR, 1927

„*Plus vite, Jacques, rýchlejšie,*“ zvolala Simone a vystrčila hlavu z okna, aby jej vietor pohladil tvár. Marcový deň bol na to vlastne príliš chladný, ale nemohla odolať a stiahla okno.

Chcela si túto chvíľu vychutnať. Dopoludnia zložila skúšku z literatúry s vyznamenaním, ako sa aj očakávalo. Diplom bol ďalším krokom k naplneniu jej sna o písaní, za ktorým si posledné dva roky húževnato išla. Pri hľadaní vlastného rozprávačského štýlu a témy čítala každú voľnú minútu počas dňa. Nič, čo bolo napísané pred ňou, nebolo v bezpečí. V Shakespeare & Company na Rue de l'Odéon si požičiavala novinky z Ameriky a u Adrienne Monnierovej zase francúzskych autorov. Niekedy, keď knihu chcela stoj čo stoj vlastniť, ale nemala na ňu peniaze, jednoducho ju ukradla. Pri predajcoch starých kníh na brehu Seiny čítala postojacky všetko, čo

jej prišlo pod ruku. Ak sa jej nejakú knihu nepodarilo inde zohnať, objednala si ju v Národnej knižnici, kde v čitárni každý deň pracovala. Tam však čítala skôr knihy, ktoré potrebovala do školy. Popri literatúre študovala, prirodzene, aj život, ktorý ponúkal Paríž, mesto svetiel a umenia, v celej svojej rozmanitosti. Vo svojej štvrti videla v galériách takmer každú výstavu a bola už pravidelnou návštevníčkou veľkých múzeí. Vždy, keď mala peniaze na kávu, išla s kamarátkou do jednej z kaviarní na Montparnasse, sadla si k stolu a počúvala ľudí, ktorí tam sedeli. Zaujímalo ju všetko, jej smädu po vedomostiach a zvedavosti nič neuniklo.

Po zložení skúšky sa o poriadny kus priblížila k svojmu cieľu. Potešilo ju, že jej bratranec Jacques na ňu čakal pred inštitútom Sainte-Marie a s úsmevom jej podržal dvere svojho nového automobilu.

„Ako vidím, aj žena, ktorá zložila skúšku, môže byť atraktívna,“ povedal jej. „Môžem ťa na oslavu dnešného dňa pozvať na výlet?“

Cítila sa priam blažene. V detstve boli so Jacquesom dobrí kamaráti a neskôr ho ako staršieho obdivovala, no a teraz sa doňho zamilovala. Bol to príťažlivý muž, ktorý nosil elegantné obleky. Býval so svojou sestrou a domácou vo veľkom byte na bulvári Montparnasse. Nikto mu nič neprikazoval. Ako bohém chodil často von, poznal všetky vychýrené zábavy a Simone zoznámil so surrealizmom. Presedeli spolu celé hodiny a rozprávali sa

o umení a literatúre. Jej inak prísna mama dovolila, aby so Jacquesom chodila na prechádzky alebo do kina. Aj otcovi sa páčil a bol rád, keď Simone večer odprevadil domov a potom spolu debatovali.

Pri tej myšlienke sa uškrnula. Jej otec a Jacques sa vtedy ponárali do nekonečných diskusií o literatúre a divadle, pričom otec nadával na modernu a vychvaľoval svojich klasikov. Simone by k tomu tiež mala čo povedať, ale nebolo žiadúce, aby sa pridala, ako jej dal otec jasne najať. Žena nemala čo vyrušovať mužov. Ak mal Georges pocit, že priveľmi otravuje, chytil Jacquesa okolo pliec a vzal ho do svojej pracovne, kým ju mohlo od jedu aj rozpučiť.

Dnes však Jacques patril iba jej. Vyklopila slnečnú clonu, aby sa videla v zrkadle. V poslednom čase sa jej vzhľad výrazne menil k lepšiemu. Zo škaredého káčatka sa stávala labuť. Hoci jej na úprave zovňajšku až tak nezáležalo, v neforemných šatách sa skrývala pekná mladá žena. Najradšej mala svoje svetlé oči vo farbe nezábudiek, ktoré jej na tvári s jemnými črtami priam žiarili. Pred niekoľkými dňami si dlhé vlasy ostrihala na krátky chlapčenský bob podľa najnovšej módy. Aj jej kamarátka Zaza nosila v poslednej dobe podobný účes a so zvonovým plsteným cloche klobúčikom vyzerala čarovne. No ona naň mala príliš riedke vlasy a podlhovastú tvár, účes jej nepristal, hoci ju Maheu presviedčal o opaku. Kamarát René Maheu, ktorého prezývala lama, bol do nej

zamilovaný, hoci bol ženatý. Nikdy ho neunavilo všeličo na nej obdivovať alebo chváliť, či už jej krásu, múdrosť alebo aj nevľúdny hlas, ktorým strieľala argumenty ako z guľometu. Avšak s tým účesom sa mylil, skrátka jej nepristal. V ten deň si uviazala na hlavu šatku s bielymi bodkami, aby zakryla to najhoršie. Jacques si zmenu podľa všetkého nevšimol, len jej polichotil, ako pekne sa šatka hodí k bielemu golieru jej blúzky. „Vyzeráš ako príjemný mladík,“ podpichol ju.

Jacques s trúbením predbehol ďalšie auto a znova sa prudko zaradil. Odhodilo ju k jeho pleciam. Odtiahla sa od neho a zaklopila zrkadlo. Svojmu zovňajšku nevenoval ani myšlienku, skrátka vyzeral očarujúco. Zboku pozorovala jeho pekné črty tváre. Mierne prižmúril oči, pripomínal dobrodruha. Všimol si jej pohľad a zasmial sa.

„Čochvíľa sme tam,“ povedal.

„Škoda,“ odvetila. Sedela by vedľa neho aj hodiny a užívala by si jazdu. Smerovali z mesta na západ, kvôli nej išiel cez Place de la Concorde, kde sa na bledomodrej oblohe týčil obelisk, a smeroval k Víťaznému oblúku. Práve prechádzali popod stromy Boulonského lesíka. V tomto ročnom období boli ešte holé, ale okolo trávnikov si už všimla žiarivé magnólie a žlté jazmíny a narcisy. „Aké pekné,“ povzdychla si a vystrčila ruku z okna, aby pocítila studený poryv vetra.

„Ty naozaj nájdeš na všetkom niečo pekné,“ skonštatoval a pokrútil hlavou.

„Ale jar v Paríži je predsa nádherná. Nemyslíš? Ved' sa pozri na tú jemnú zeleň. Taká farba sa vyskytuje len teraz, ak sem prídeš na budúci týždeň, už ju tu nenájdeš.“

So zavretými očami nastavila tvár slnku, ktoré sa práve predralo cez oblaky. Potom sa znova pozrela na Jacquesa. Rezko zaparkoval a prešiel na jej stranu, aby jej otvoril dvere.

„Smiem?“

Usmiala sa naňho.

„Na čo máš chuť? Člnkovať sa alebo na zmrzlinu?“

„Oboje,“ zvolala. „Ale o ôsmej musím byť doma. Otec ma chce pozvať na oslavu úspešnej skúšky.“

Prenajali si loďku v tvare labute a ťažkopádne sa preplavili do stredu jazera.

Jacques si z vrečka saka vybral knižku. Bol to *Velký Meaulnes* od Alaina Fourniera, ktorého mnohí považovali za pokračovateľa Goetheho *Werthera*, lebo bol o láske – veľkej, nešťastnej láske, ktorú človek môže cítiť len v mladosti. Z tohto románu mala Simone zmätok vo svojich citoch a odvtedy ešte intenzívnejšie vnímala láskyplné pocity, ktoré prechovávala k Jacquesovi. Bol pre ňu posledným dôkazom toho, že literatúra je jej náhradou za náboženstvo. Verila v silu slova, romány sa stali jej novou Bibliou, aj keď sa mama pre to bála o spásu duše svojej dcéry.

„Nemusíš mi z nej čítať,“ povedala. „Poznám z nej nasпамäť celé pasáže.“

„No dobre, čo tak *La Garçonne*? Tvoj účes by sa k tomu hodil.“ Takže predsa si ho všimol, pomyslela si, keď vyberal knihu z druhého vrečka.

Zachichotala sa. Román Victora Margueritteho vo svojich časoch vyvolával jeden škandál za druhým, lebo jeho hlavná postava, Monique Lerbier, odmietla plány rodičov vydať sa a viedla sexuálne nezávislý život. Simone, samozrejme, prečítala aj túto knihu. Potajomky, bez vedomia rodičov. Pri čítaní neraz rozmyšľala nad tým, že by chcela byť ako Monique. Mávla rukou.

„Aj túto poznám. Len nech ju neuvidí mama, inak by som už s tebou nikdy nesmela ísť sama von.“

„Stále kontroluje, čo čítaš?“

S nevôľou pokrútila hlavou. Spomenula si, ako mama kedysi zošívala strany, ktoré nechcela, aby jej dcéry čítali. Simone tie strany, ako inak, vždy prečítala ako prvé, a potom ich zošila naspäť cez tie isté dierky. „Mama sa už vzdala predstavy, že ma vychová.“

„Na poriadnu slečnu s vyhliadkami na manželskom trhu,“ domnieval sa Jacques.

„Ja a vyhliadky na manželskom trhu? Vieš, že žiadne nemám, lebo ocko si nemôže dovoliť zaplatiť mi veno.“

„Viem, že ty o nič také nestojíš.“

„Vydať sa, to áno, ale nie za hocikoho a rozhodne nie za toho, ktorého mi vyberú rodičia.“ Intenzívne si ho zboka premerala, aby zistila, či pochopil jej narážku.

Namiesto toho, aby sa zaoberal jej poznámkou, sa

prehnane oprel do vesiel a začal náhlivo veslovať, no pri tom boli od jedného z umelých ostrovčiek aj tak dosť ďaleko. Tváril sa, akoby naň mali každú chvíľu doraziť.

Po zvyšok popoludnia bol znova tým známym neodolateľným švihákom.

Jacques ju odprevadil domov práve včas, aby ešte stihla ísť s otcom do divadla.

Kým ho otec stiahol do svojej pracovne, aby sa „porozprávali ako chlapi“, odišla do svojej izby rýchlo si hrebeňom prebehnúť strapaté vlasy a nanovo uviazať šatku. Do líc sa jej nahrnula farba a pokožka jej žiarila, ale ani to nič nezmenilo na názore jej otca, ktorý na svojej dcére nedokázal nájsť nič pekné. Kládla si otázku, o čom sa so Jacquesom práve rozprávajú. O tom, či sa s ňou ožení? Jej by sa splnil sen a otec by napokon musel priznať, že si predsa len našla muža.

Povzdychla si.

Nechápala, prečo je z nej otec taký sklamaný. Vždy bola hrdá na to, keď jej kedysi rozprával, že uvažuje ako muž. Učila sa a pracovala na tom, aby túto predstavu naplnila. Dnes získala svoj prvý diplom a chcela ním naňho urobiť dojem. Lenže sa jej ani neopýtal, z čoho skúška bola. Nezaujímalo ho to.

Po čase sa prestala učiť pre to, aby ho ohromila. Vstúpila do sveta poznania a každá kniha, ktorú prečítala, v nej prebúdza novú zvedavosť. Rada sa zaoberala ve-

deckými otázkami a objavovala nové veci, získavala presvedčivé argumenty a ostatných prekvapovala svojou múdrosťou.

Sama sa nad sebou pousmiala. Potom vykročila za ostatnými.

2. kapitola

ZIMA, 1927

Predstava, že nepristane na dohodnuté manželstvo zodpovedajúce jej postaveniu, ako bolo v ich spoločenskej vrstve zvykom, už Simone dlhšie netrápila. Keďže otec prišiel o veľkú časť majetku na ruských vojnových pôžičkách a zvyšok kapitálu stratil v riskantnom špekulatívnom podnikaní, ich rodine ostali dvere do mnohých veľkomeštianskych domov zavreté.

Simone si bude na živobytie zarábať sama. Predtým než získa úspech ako spisovateľka, chcela pracovať ako učiteľka. Keby bola mužom, mohla by chodiť na École normale supérieure, kde sa vzdelávali najlepší učitelia v krajine. Bola dosť múdra, ale ženy tam neprijímali, takže sa zapísala na viaceré školy, okrem iného na Katolícky inštitút, Lýceum svätej Márie v Neuilly a na Sorbonnu, aby študovala matematiku, literatúru, gréčtinu, latinčinu a filozofiu. Musela teda celý deň cestovať po Paríži

metrom a autobusom z jednej školy na druhú. Okrem toho od nej mama žiadala, aby bola na obed doma. Na jednej strane sa jej páčilo byť vonku, lebo na ňu nikto nedohliadal a mohla nerušene čítať a snívať, a niekedy dokonca len tak niekde vystúpila a pozrela si danú ulicu alebo štvrť. V konečnom dôsledku však vnímala svoj život predsa len ako dosť namáhavý.

Vypočítala si, že by jej celé štúdium malo trvať približne štyri roky. V jej očiach teda večnosť. Tak dlho ešte mala bývať s rodičmi a dodržiavať kopu pravidiel a obmedzení.

„Prečo skrátka nevyučuješ súkromne? To by predsa bolo dobré,“ navrhla jej mama, ktorá si robila čoraz väčšie starosti o spásu jej duše. Hoci jej dcéra chodila na cirkevnú školu, kde sa na svetskú výučbu pozerali nanajvýš kriticky, Simone chcela študovať práve filozofiu.

„Chceš robiť kantora?“ rozčuľoval sa otec. Kantor bolo posmešné označenie súkromného učiteľa. Vrcholom trápnosti by však preňho bolo, keby jeho dcéra vyučovala v škole. Úradníkmi totiž pohrdal viac ako kantorami. „Prečo neštuduješ právo? S tým sa už čosi dá robiť,“ skonštatoval. Sám býval advokátom, no po vojne musel svoju kanceláriu zavrieť. Potom ju už nikdy neotvoril.

Už to nemohla viac počúvať. Už dávnejšie neprikladala jeho názorom žiadnu váhu. Jeho chválu viac nepotrebovala. Dokončí svoje štúdium a uvidí. Keď mu to povedala, pochytil ho záchvat zlosti. Postavila sa a odišla z izby.

Večer v posteli sa jej Poupette opýtala: „Prečo musíš byť vždy iná než ostatní? Prečo všetkým brnkáš po nose, a potom sa čuduješ, keď sa im to nepáči?“ V jej hlase počula výčitku, no zároveň aj obdiv.

Nad odpoveďou nemusela dlho premýšľať. „Ja predsa iná som. Nechcem skončiť v škatuľke, ktorú pre mňa vyberú iní. Som Simone, ja som ja, nie niekto, koho chcú ostatní.“

„A nie je to ťažké?“ ozvalo sa z druhej postele.

Prikývla. Hej, bolo to ťažké, niekedy dokonca nad jej sily. No inak nemohla.

Mama neznášala, keď sa Simone zahrabala do svojich kníh. Ešte stále dúfala, že si Simone nájde muža vo vhodnej spoločnosti, a využívala každú príležitosť, aby svoje dcéry vzala von.

„Simone, prosím ťa, nachystaj sa. Vieš predsa, že sme pozvané k Brugerovcom.“ Mama prudko otvorila dvere do Simoninej izby, pričom ona ležala na posteli a čítala si. V jej hlase počula netrpezlivosť. Už dvakrát dcéru napomenula. Poupette stála v kabáte za ňou.

„Ja nejdem. Mám prácu. Zajtra sa začína nový semester,“ demonštratívne sa otočila na druhý bok.

„Ale iste, že pôjdeš,“ odvetila mama ostrým, pohrdavým hlasom, ktorý tak neznášala. „Brugerovci sú naši rodominní priatelia a dnes nás pozvali na aperitív. Budú tam aj Castelletovci.“

„Podľa mňa sú tí ľudia nudní.“

„Čo je to za nezmysel?! Okamžite pod.“

Mama jej nedala na výber. A tak sedela dve nekonečné hodiny v preplnenej obývačke Brugerovcov a musela počúvať úplne bezobsažné táraniny a znášať hodnotiace pohľady madam Castelletovej, ktorá vychvaľovala svojho syna do nebies. Ten len nesmelo sedel vedľa nej a celé popoludnie nepovedal ani slovo. Simone ho považovala za nevýslovne hlúpeho. Akí falošní boli títo ľudia! Nežili, len predstierali život! Vystrúhala grimasu a neodpovedala na otázky, ktoré jej kládli.

„Je to náročný vek,“ povedala madam Bruger jej mame pri odchode. Ich sprisahanie ju rozčuľovalo viac než všetko ostatné. Rozprávali sa o nej, akoby ani nestála vedľa nich. Navyše sa tvárili, akoby vedeli, aké sú dievčatá v jej veku. Ona však nebola ako ostatné dievčatá a ani nikdy nebude!

Mama ju cestou domov prudko karhala, ako sa nevhodne správala a urážala ľudí.

„Takto si muža nikdy nenájdeš.“

Zarazene zostala stáť a nechápavo na ňu hľadela. „Na-ozaj ma chceš vydať za takú dutú hlavú ako bol henten? Nechcem muža. Žiadneho mať ani nebudem, lebo papa prehajdákal moje veno, ako všetci dobre vieme!“

Françoise zdvihla ruku. Pomyslela si, že ju mama udrie, no potom matkina ruka znova klesla, keď si všimla, že pritiahla pozornosť ľudí na ulici. Mlčky kráčali domov.

Mama určite zaraz informovala otca, ako neslušne sa správala. Videla sklamanie v jeho očiach, keď nasledujúci večer vyčerpaná, s neumytými vlasmi a v obnosenom oblečení sedela pri stole a učila sa grécke slovesá namiesto toho, aby sa zapojila do šarmantných debát.

„Si jedno nevďačné monštrum,“ osopil sa na ňu.

Jeho urážka ju zasiahla, no nemohla s tým nič urobiť. Otec už dávno nebol jej vzorom. Nedokázala zabudnúť, že ani len svoj život nemal pod kontrolou. Protivili sa mu knihy, ktoré čítala. Odmietal všetko, čo nebolo francúzske, hoci to nepoznal. Bol neústupčivý a úzkoprsý, ale predsa poslušný voči autoritám. Každý večer chodil hrať bridž a podľa neho bolo prirodzeným právom muža byť sem-tam neverný, zatiaľ čo ženy museli ostať cnostné. Akým právom jej tento človek určoval, čo má robiť a čo nie?

Pri pohľade do knihy, keď si v hlave si skloňovala slovesá, si pomyslela na Zazu. Odkedy v štvrtej triede dostala miesto vedľa nej, stala sa jej najlepšou kamarátkou. Pri nej spoznala požehnanie priateľstva. Zaza pochádzala z majetnej, nábožnej rodiny, mala veľa súrodencov a svoje spoločenské povinnosti si plnila elegantne a s prirodzenosťou. Vedela konverzovať a rozlievať čaj a stále bola dobre oblečená. Nikdy nezvyšovala hlas ani sa hlučne nesmiala. Rovnako obdivovala jej talent na hranie na klavíri, ako aj jej sčítanosť. Ako len dokázala byť poslušná dcéra a zároveň aj, takpovediac, mamina kamarátka?

Avšak Zaza bola, žiaľ, neustále zaneprázdnená svojou rodinou, takže sa nestretávali často. Práve teraz jej nekonečne chýbala, ich priateľstvo bolo pre ňu dôležitejšie než kedykoľvek predtým.

Rovnako to musí byť aj s mužom, ktorého budem raz milovať, hovorievala si. Nesmie existovať ani náznak pochybnosti, že práve on nie je ten pravý, lebo inak by som si neustále kládla rovnakú otázku: Prečo on a nie niekto iný?

Zahľadela sa na svojich rodičov, ktorí by ju najradšej vydali za nejakého nudného muža. V tej chvíli bola hrdá na to, ako veľmi sa im vzdialila, rovnako aj od ich spoločenskej triedy. Ani Boh ju už neobmedzoval, už ako štrnásťročná zistila, že neexistuje. Ale kam ju to ťahalo? Kde mala v živote svoje miesto? Keby mala niekoho, s kým by mohla hovoriť o svojich pochybnostiach, o tom, aký ozajstný a úprimný život si želá! Nemala však nikoho, kto by uvažoval a spochybňoval svet ako ona.

Mama znova zachytila jej kritický pohľad a Simone sa hneď sklonila nad grécke slovesá.

Duševná činnosť ju mala zachrániť pred vlastnými pochybnosťami a nudou. Zostavila si presný harmonogram a čoskoro v ňom zaplnila čítaním každú minútu dňa. Svoj zovňajšok zanedbávala ešte viac, netrápilo ju, čo si obliekala, ani ako bola učesaná. Ak nemala v škole prednášky, dni trávila v Národnej knižnici na Rue de Richelieu. Už cestu tam, vedúcu cez zastrešené pasáže z de-

vätnásteho storočia, popri obchodoch s výšivkami a dielni na porcelánové bábiky, si vychutnávala. Potom prešla cez drevený turniket, ktorý zakaždým robil poriadny hluk, keď sa za ňou zaklopil, a do obrovskej čítárne pod zdobenými kupolami, ktoré pripomínali zástup rozťahnutých dáždnikov, a srdce jej poskočilo. Zároveň sa cítila celkom maličká medzi policami vysokými ako kostolné veže, ktoré boli preplnené knihami a rukopismi, notovými zápsmi a fotkami, novinami, katalógmi a všelijakými možnými tlačovinami, v ktorých boli zhromaždené vedomosti z celého Francúzska. Tu sa nachádzala odpoveď na každú otázku. Pravdepodobne by medzi týmito stovkami tisíc kníh našla aj odpoveď na otázku, prečo je taká nešťastná a neustále sa háda s mamou. Potrebovala len nájsť tú správnu knihu.

Už od vchodu videla, že jej obľúbené miesto je ešte voľné. Nachádzalo sa rovno pri chodbe vľavo, číslo 271. Náhlila sa tam, odtiahla stoličku a posadila sa k širokému stolu potiahnutému kožou. Zasvietila si lampičku s tienidlom zo zeleného skla a na okamih zavrela oči, aby sa sústredila a vychutnala si túto výnimočnú atmosféru, ktorú tak zbožňovala.

Okolo nej sa ozývalo neutíchajúce vízganie parkiet a opotrebovaných stoličiek, na ktoré si tak zvykla, až mala pocit, že sa bez toho už nedokáže sústrediť na čítanie. Občas praskanie prerušilo syčanie a následné plesknutie, keď vzadu potrubnou poštou prišiel nový list. Rada si

predstavovala, ako sa papiere pomocou tlaku vzduchu cez metrovú rúru presúvajú z jedného poschodia, z jedného krídla budovy do ďalšieho, a vyplúvalo ich tu.

Vedľa nej si ktosi odkašľal, čo ju vytrhlo z myšlienok. Otvorila knihu a pustila sa do čítania.

Keď vyhladla, urobila si prestávku. Napokon si od mamy vynútila dovolenie, aby nemusela na obed chodiť domov, lebo strácala cestovaním metrom veľa času. Išla si teda kúpiť bagetu a kúsok syra a sadla si do záhrady Kráľovského paláca, ktorý sa nachádzal naproti cez ulicu. Na jar sedávala vonku na lavičke pod ľaliovníkmi, ktoré v tomto parku ohraničenom z každej strany kvitli skôr, než inde. Keď pršalo, našla si miesto pod arkádami. Potom pracovala ďalej, až kým zamestnanec knižnice s vážnym hlasom neoznámil: „Messieurs, zatvárame.“ Raz sa postavila pred jeho pult a opýtala sa ho, či to platí aj pre dámy, no zamestnanec na ňu len nechápavo zísal. Potom vykročila do popoludňajšieho svetla a chvíľu jej trvalo, kým si uvedomila, že je v Paríži. Okolo nej boli ľudia zaoberajúci sa bežnými vecami. Vynášali smeti či kupovali chlieb, zatiaľ čo ona sa celá ponorila do svojich myšlienok. Často chodievala pešo až k Seine, a keď súmrak zahalil zlatom početné okná Louvru, občas jej od radosti vyhĺkli slzy.

Napriek spokojnosti s tým, akou cestou sa v živote vydala, často pociťovala veľkú neistotu a premáhali ju zvláštne pocity. Celé noci dokázala preplakať pre Jacque-

sa. Skrátka nevedela, ako porozumieť svojmu vzťahu k nemu. Niekedy nim pohrdala, lebo márnil svoj život. Nezložil skúšku z práva, bol k tomu primerane frustrovaný, no nijako sa nesnažil, aby ju mohol zopakovať. Celé týždne o ňom nepočula a chýbal jej.

Útechu nachádzala v rozhovoroch so Zazou. Jej otec prijal nové miesto, na ktorom veľa zarábal. Rodina sa presťahovala do elegantného bytu a kúpila si auto. Pre Zazu to znamenalo, že mala ešte viac spoločenských povinností a sotva jej ostával čas pre Simone. Často im ostalo len pár hodín v nedeľu na prechádzku po Champs-Élysées. Simone si u svojej kamarátky vyliala srdce a odhalila jej svoje pochybnosti a sny. Zaza sa ju snažila pochopiť, ale myslela si, že Simone chce priveľa.

„Myslím, že si veľmi odvážna, ale žena predsa raz chce mať deti a muža,“ povedala, „je to jej poslanie.“

„Myslíš, že preto, lebo sa to píše v Biblii?“ opýtala sa príkro. „Na to už dávno neverím.“ Zaza sa na ňu vydesene pozerala.

Vďaka svojej inteligencii a dobrým známkam vzbudzovala Simone čoraz viac pozornosti ostatných študentov, poväčšine mladých mužov. Lichotilo jej, že sa okolo nej krútia a všeličo sa jej pýtajú. V lete 1928 zložila skúšku z filozofie ako druhá najlepšia v ročníku. Na treťom mieste bol mladík menom Maurice Merleau-Ponty. V deň, keď boli oznámené výsledky, sa pred ňu postavil a zablahoželal jej k úspechu. Na skúšku sa pripravoval

na elitnej škole École normale, vďaka čomu pritiahol jej pozornosť. Možno by sa ho mohla spýtať na tamojšie prednášky. Ako muž ju veľmi nezaujímal, bol vysoký a neobratný, vôbec ju nepriťahoval. Ale to neprekážalo, pretože pôsobil šarmantným dojmom. Okrem toho bol najmä inteligentný, čo pokladala za dôležité. Bola nadšená a viedli vážne filozofické debaty. Konečne si našla rovnocenného partnera na rozhovory. Menej sa jej už páčilo, že bol presvedčený katolík, no aspoň tak mali príležitosť sa celé hodiny zhovárať o cirkevných mystikoch.

Na svojej bývalej škole začala viesť kurzy pre mladšie žiactvo, čím získala väčšiu slobodu. Mame mohla povedať, že má hodinu a za zarobené peniaze si mohla nakúpiť knihy, lacné lístky na koncerty v Châtelet alebo na vystúpenia Ruského baletu.

Ako dvadsaťročná sa rozhodla, že urobí všetko preto, aby si štúdium skrátila – čím skôr začne pracovať, tým rýchlejšie môže dúfať v dlho vytúženú slobodu.

„Profesor Brunschvicg mi dovolil získať diplom a zároveň sa pripravovať na *agrégation* na École normale. Potom sa môžem kvalifikovať na vyššiu úroveň školskej služby. Som jednou z prvých študentiek, ktorým to dovoľia. Ušetrím tým celý rok,“ povedala raz hrdo pri večeri.

Rodičia jej to chceli zakázať a Simone s nimi niekoľko týždňov neprehovorila, až kým konečne neustúpili. Bola radosťou úplne bez seba. Musí vydržať ešte rok a pol a konečne bude nezávislá!

Všetko by bolo dokonalé, keby Jacques nemusel nastúpiť do vojenskej služby v Alžírsku. Bude preč štrnásť mesiacov. Myslela si, že to neprežije. Ako má vydržať tak dlho bez svojho milovaného Jacquesa? Na druhej strane si hovorila, že aj tak by naňho nemala čas, ak chcela svoje štúdium absolvovať podľa plánu.

So srdcom plným pochybností vošla do podniku, kam ju na rozlúčku pozval. Na adrese, ktorú jej dal, sa v suteréne nachádzal bar. Udivene zišla po schodoch. Bola tam tma, vo vzduchu sa vznášal cigaretový dym, hrala hudba, na parkete tancovali páry zavesené do seba a bozkávali sa. Na toto rozhodne nebola pripravená. Čakala, že budú sami, no Jacques tam stál obkolesený skupinkou hlučných kamarátov. Kabelku si položila na stoličku, vedľa ktorej stála, a rozhodla sa užiť si večer. Na takomto mieste ešte nikdy nebola. Atmosféra v tmavom podniku jej na okamih umožnila zabudnúť na sklamanie. Vôňa tabaku a alkoholu jej stúpila do hlavy. Sledovala ostatných hostí, vypila prvý koktail a hneď ju uchvátila sladkastá chuť ananásu, pričom sa dáždničkom snažila napichnúť ovocie. Kým sa pozorovala v zrkadle a počúvala neslušné rozhovory okolo seba, kládla si otázku, čo je vo fľašiach, s ktorými barman tak šikovne žongluje. Aké chuťovky, aké podoby opojenia sa skrývajú za pestrofarebnými etiketami? Barmanovi venovala prenikavé pohľady a cítila sa vyzývavo a atraktívne. Potom ju Jacquesa zaviezol domov. Sedela vedľa neho a hľadala správne slová.

„Keď sa vrátiš, budem mať takmer dokončenú školu,“ povedala. Dúfala, že pochopí jej narážku. Nebol by správny čas sa zasnúbiť? No Jacques len civel na ulicu.

Pršalo a parížske svetlá sa na oknách rozmazávali na červené šmuhy. Priskoro zastavili pred dom na Rue de Rennes. Teraz už predsa musel niečo povedať, teraz bol ten správny okamih na rozhovor medzi štyrmi očami. Čakala, že ju pobožká a poprosí, aby naňho počkala, že sa po návrate z armády vezmú.

Ale Jacques nič také neurobil.

„*Au revoir*,“ pozdravil ju a natiahol sa k dverám spolujazdca, aby jej otvoril. Vystúpila a už ho nebolo.

Stála sama na chodníku a hľadela za odchádzajúcim autom, príliš ohrozená, než aby niečo povedala alebo si pomyslela.

V nasledujúcich týždňoch si nahovárala, že jej Jacques nechýba a že na také túžby aj tak nemá čas, lebo mala výrazne viac úloh. Pracovala na nemeckom filozofovi Gottfriedovi Leibnizovi, ktorého jej profesor Brunschvicg zadal ako tému diplomovej práce.

Len v nedeľu si dovoľila chvíľu voľna a so Zazou chodila hrať tenis. Tento víkend pozvala aj Merleau-Pontyho, ktorý so sebou doniesol aj kamaráta zo školy, Gandillaca. Vzdialene ho poznala a považovala ho za sympatickeho, pretože pochádzal z bohatej rodiny a napriek tomu nebol namyslený. Zahrali si štvorhru a poriadne sa zabavili. Nasledujúcu nedeľu ju Ponty pozval na okružnú plavbu

člnom. „Príďte aj s kamarátkou,“ navrhol. Prekvapene si všimla, že Zaza sa zrazu správa inak než inokedy. Bola živá ako nikdy predtým, smiala sa a zakaždým si naprávala šaty. Pozornosť celkom zjavne venovala Mauricovi.

„Si zamilovaná do Pontyho,“ podpichovala ju, keď spoločne cestovali autobusom domov.

Zaza zamyslene prikývla. „Je to taký jemný človek. Myslím, že rodičom by sa páčil.“

Povzbudená večerom v bare so Jacquesom sa s Poupette, ktorá medzitým už študovala maľbu, odvážila chodiť do barov, kde sa stretávali umelci, robotníci a zvláštni ľudia. Rada sa s nimi rozprávala, pochádzali z celkom iného sveta než jej rodina. Tam teraz míňala peniaze, ktoré si zarobila výučbou. Najradšej chodila do baru *Jockey*, kde na stenách viseli fotky Grety Garbo a Charlieho Chaplina. S Poupette si rady sadali k baru a objednávali pálenku. Niekedy sa tvárili, že sa nepoznajú a spravili hluk, aby si vychutnali pozornosť ostatných.

Občas dostala list od Jacquesa. Písal zvláštne vety, ktorým nerozumela. *Na budúci rok to naozaj urobíme.* Rozhodla sa, že tým myslel svadbu a pri tej myšlienke sa cítila blažene.

Leto strávila, ako vždy, na vidieku. Jej strýkovia a tety vlastnili dva vidiecke domy. Prvé štyri týždne bola už tradične v Limousine. Jej prastarý otec kúpil dvesto hektárov pôdy a dom v jednej malej osade zvanej Mey-

rignac, len niekoľko kilometrov od Uzerche. O pohodlí tam nemohlo byť ani reči, dom nemal tečúcu vodu ani elektrinu. Vodu mali len z jednej studne pred domom, ktorej kvapkanie patrilo k najobľúbenejším Simoniným zvukom.

Letá v Meyrignacu boli pre ňu a Poupette vždy krásne, lebo mama im tam dopriala všetku slobodu a celý deň sa mohli potulovať bez dozoru. Okrem toho mali rady svojho starého otca, ktorý mal svoj pevný denný režim a nenechal sa rušiť ani svojimi vnučkami. Po Meyrignacu sa vybrali na ďalšie týždne do La Grillère, ktoré bolo vzdialené len niekoľko kilometrov, kde mala dom otcova sestra.

Cez prázdniny sa venovala svojim najobľúbenejším činnostiam: dlhé hodiny ležala v tráve alebo sa schovala do kríkov a čítala, chodila na dlhé prechádzky a obdivovala krásy prírody. Medzitým strávila týždeň u Zazy a jej rodiny, ktorá tiež trávila prázdniny na vidieku. Na obrovskom hospodárstve sa prehánali kamarátkini ôsmi súrodenci, kopa ďalších príbuzných, hostia a služobníctvo. Jedna aktivita nasledovala ďalšiu: nekonečné množstvo pozvaní, čajových večierkov, kroketových turnajov a piknikov. Čoskoro zatúžila po pokoji Meyrignacu. Okrem toho, so Zazou nemali ani minútu pre seba, o čo sa postarala madam Le Coinová, ktorá mala pocit, že Simone má na jej dcéru zlý vplyv. Pre ňu bola Simone chudobné dievča, ktorému chýbali spôsoby a ktorého otec skrachoval.

Na svoje veľké sklamanie ani nemohla spať so Zazou v jednej izbe ako po minulé roky. Namiesto toho spala v druhej posteli Stepa, mladá Ukrajinka, ktorú však v rodine Le Coinovcov vždy volali *Mademoiselle la Polonaise*, poľská slečna. Starala sa o Zaziných mladších súrodencov, mala plavé vlasy a bola krásna. Simone si hneď všimla, aká je inteligentná. Keď sa dozvedela, že študovala na Sorbonne, uchvátila ju ešte viac.

„Prečo pracuješ ako guvernanka?“ opýtala sa jej v prvý večer. „Zaza mi povedala, že si z veľmi zámožnej rodiny.“

Stepa sa samopašne zasmiala. „Mama mi dala peniaze na štúdium, ale som márnотratná a dávno som všetky minula. Tak som sa uchádzala o miesto u pani Le Coinovej.“

„A ako si ho dostala? Nevyzeráš práve ako katolíčka.“

Stepa sa na ňu sprisahanecky uškrnula, vzopäla dlane a pohľad namierila do neba. „Tvárila som sa veľmi nábožne a ona mi uverila.“

Svojou drzou veselosťou si okamžite získala Simino srdce. Odvtedy si mladé ženy po nociach šepkali, smiali sa a ohovárali Le Coinovcov, akí sú staromódni, nábožní a lakomí. Stepa ju pritom zakaždým šokovala svojou uvoľnenosťou. V prvý večer si skrátka vyzliekla šaty aj spodničku a začala sa umývať, no v rozprávaní pokračovala bez rozpakov ďalej. Simone ešte nikoho nevidela nahého, dokonca ani Poupette. Rozpačito od-

vrátila pohľad. Z kníh síce poznala ženskú anatómiu, aj čo sa môže stať medzi mužom a ženou, ale nikdy by sa neodvážila o týchto veciach rozprávať tak otvorene ako Stepa. Nebola by to však ona, keby podobné myšlienky raz-dva nezahnila.

Mimoriadne napäto počúvala Stepu najmä vtedy, keď hovorila o Fernandovi, španielskom maliarovi, ktorého spoznala minulý rok v Berlíne a bola doňho zamilovaná. Keď jej vyrozprávala, že s ním aj spala, len od úžasu otvárala ústa.

Z toľkého pohybu na vidieku jej na nohách narástli svaly, pokožku mala opálenú a žiarivú, keď sa na jeseň vracala do Paríža. Nemohla sa dočkať, kedy bude pokračovať v štúdiu, tráviť dni v knižniciach a čítať. Tento semester boli na rade zložité Kantove texty a na uvoľnenie si chcela prečítať obrázkové príbehy z gréckej mytológie.

Možno práve vďaka dôverným rozhovorom so Stepou si uvedomila, že aj ona má telo. Tak či onak, s radosťou sa teraz poddávala snívaniu. Sedela v Národnej knižnici, zavrela oči a predstavovala si, že Jacques sedí pri stole za ňou, tiež pracuje a občas sa na ňu pozrie. Niekedy stačila len možnosť, že by tam mohol byť, aby sa ponorila do snov. Boli to vzácne chvíle, ktoré si dovoľila vychutnávať. Potom si rýchlo utriedila myšlienky a znova sa skláňala nad textami.

Popri štúdiu jej málokedy ostával čas chodiť von alebo stretávať sa s priateľmi. Stepa, ktorá mala na rozdiel

od nej k dispozícii viac peňazí, ju občas pozývala na horúcu čokoládu do Deux Magots. Pri tej príležitosti spoznala aj Fernanda. Bol to Žid, ktorý vyrástol v Konštantínopole, a v Nemecku študoval filozofiu u Cassirera, Husserla a Heideggera. Do Paríža prišiel v roku 1924, aby sa stal maliarom. Vďaka menám filozofov, ktorých poznal, ho pozorne počúvala. Boli jej známe, no ich diela ešte nečítala. Okrem toho bol Fernando aj dobrý obchodník, viedol firmu a podporoval svoju chudobnú rodinu v Turecku. Stepa ho šialene milovala, to jej však nebránilo v tom, aby dovolila aj inému mužovi jej dvoriť. Simone sa Fernando páčil pre mnohé svoje talenty a občas spolu chodili von. Tiež trávila kopu času s Poupette v Louvri. Keď sa do Paríža vrátila aj Zaza, znova začali chodiť na svoje pravidelné prechádzky. V jedno popoludnie jedli horúce gaštany v parku Tuileries, keď sa jej Zaza priznala, že sa vážne zamilovala do Maurica Merleau-Pontyho.

„Vždy sa na mňa tak pozerá. A rada pri ňom snívam.“

„Vy dvaja sa k sebe skvelo hodíte,“ povedala. Potešila sa, že jej dvaja kamaráti sa našli.

„Mama o tom ešte nevie,“ prezradila Zaza a Simone si všimla blažený úsmev na tvári svojej priateľky.

Ona bola so svojím životom spokojná, bol usporiadaný a nemenný, ako si priala. Všimla si, že svojimi príspevkami a v neposlednom rade vynikajúcimi známkami zo skúšok vzbudzuje zvedavosť a rešpekt u čoraz väčšieho

počtu študentov. Takáto pozornosť sa jej páčila a prinášala jej útechu pri pohrdavom odmietaní jej otca.

Všetko, čo jej chýbalo a po čom ešte túžila, bol Jacques.

3. Kapitola

1929

Deviatego januára oslávila dvadsiate prvé narodeniny. Dopoludnia prišla trochu nervózna na Lýceum Janson de Sailly na Rue de la Pompe, neďaleko Víťazného oblúku. Nasledujúce štyri týždne tu mala učiť filozofiu chlapcov zo štvrte. Prax bola súčasťou jej štúdia. Lýceum sa nachádzalo v 16. parížskom obvode, ktorý bol najdrahšou a najvychytenejšou štvrťou v celom meste. Nechodievala sem často a užívala si cestu metrom, ktoré na tejto trase prechádzalo Seinou a na opačnej strane rieky sa ponúkal výhľad na Eiffelovu vežu a Trocadéro. Aj široké bulváre s honosnými domami mali svoje čaro. Na tejto škole, kam nepúšťali dievčatá, mala skúšobne učiť aj ako kandidátka. Pracoval tu tiež Merleau-Ponty a hovoril jej o svojich dobrých skúsenostiach.

Keď v prvý deň prešla obrovskou bránou a ocitla sa na vnútornom dvore, zo stovky chlapčenských hrdiel začula

smiech a krik. Žiaci sa po ňom cez prestávku prehánali v polodlhých nohaviciach, a jej napadla otázka, či na tejto chlapčenskej škole nekladú väčší dôraz na telesnú než na literatúru. Keď napokon vošla do triedy, jej žiaci sa začali chichotať.

„To predsa nemôže byť učiteľka, je primladá, a navyše je to žena,“ počula šepkať jedného žiaka.

Nedala sa vyviešť z miery, s vyučovaním už mala skúsenosti a hodinu zvládla bez problémov.

Keď cez prestávku vošla do zborovne, pochopila, prečo na ňu žiaci tak reagovali. Učiteľský kolektív pozostával až na jednu staršiu kolegyňu výhradne z mužov.

Madam Coulmas, ako sa jej kolegyňa volala, sa jej na konci prestávky predstavila.

Simone sa rozhodne chcela dozvedieť niečo o fungovaní školy, a tak sa madam Coulmas spýtala, či si s ňou po vyučovaní dá kávu.

Kolegyňa jej pozvanie podráždene odmietla. „Dáma predsa nechodí do kaviarne bez mužského sprievodu. Tak si sadli na lavičku na dvore, ktorý medzitým stíchol.

„Tým chlapcom leží svet pri nohách a oni si sú toho dobre vedomí,“ začala madam Coulmas rozhovor. „Musíte byť na nich prísna, inak vám budú skákať po hlave.“

„Zdá sa, že učenie vás veľmi neteší,“ skonštatovala Simone.

Učiteľka si povzdychla. „Čo iné mi ostáva? Uvidíte, že na tom budete rovnako.“

Energicky pokrútila hlavou. „Ja som tu len na praxi. Vlastne sa pripravujem na *agrégation*.“ Vyhlásila hrdo, ale z reakcie svojej kolegyne trochu vytriezvela.

„Ale prečo sa vôbec unívate? Hneď ako sa vydáte, aj tak už nebudete pracovať.“

Simone začínal byť tento rozhovor nepríjemný „To máte odkiaľ?“

„Nuž, hádam mi nechcete vážne nahovoriť, že postupujete také náročné vzdelanie, len aby ste vyučovali nevychované chlapčiská z bohatých rodín. Radšej si nájdite milého muža, potom budete zabezpečená.“ Znela veľmi namyslene.

Zrazu sa čo najskôr chcela rozlúčiť. Postavila sa. „Ale áno, presne to mám v pláne. Adieu.“ Nahnevane odkráčala k metru. Ako mohlo jej kolegyni napadnúť, že má niečo spoločné s ňou? Madam Coulmas teda vedela človeku ublížiť. Pochádzala z generácie jej mamy. Asi nepoznala inú cestu, ktorou by sa v živote mohla vydať. Ale prečo si myslela, že ona si musí vybrať rovnakú?

Nikdy nebudem žiť taký nepodarený, nešťastný život ako ona, pomyslela si. A keď si spomenula na nadchádzajúcu narodeninovú oslavu, na ktorú by madam Coulmas určite nemala pekného slova, na tvár sa jej vkradol vzdorovitý úsmev.

Večer pozvala priateľov do kaviarne na Montmartri, aby spoločne oslávili jej narodeniny.

Na miesto ju sprevádzal Merleau-Ponty a cestou prešli okolo L'ami des livres, kníhkupectva patriaceho Adrienne Monnier na Rue de l'Odéon, kde jej Ponty ponúkol, nech si vyberie jednu knihu. Vybrala si zväzok básní od Paula Éluarda.

„Všetko najlepšie k narodeninám,“ povedal a podal jej knihu. Potom sa k nej priblížil, aby ju pobožkal na obe líca. To nikdy predtým neurobil. Cítila, ako ju zalieva teplo, potom sa samopašne zasmiala a zavesila sa naňho.

Nasadli na autobus do Montmartru. Povedala mu o svojom rozhovore s madam Coulmas.

„Nikdy nechcem byť taká zatrpknutá,“ zvolala a nahlas zopakovala, čo si predtým len myslela.

„Ani by si nemohla,“ odvetil.

„Prečo nie?“

„Lebo si sa už priveľmi vzdialila od očakávaní svojej spoločenskej vrstvy. Pretože si príliš inteligentná.“

Prenikavo sa naňho pozrela. Krajšie potvrdenie svojej snahy o slobodu jej ani nemohol dať. Mala však podozrenie, že to myslí skôr ako výčitku, no bolo jej to jedno. Zdá sa, že aj od Pontyho predstavy som sa poriadne vzdialila, napadlo jej, a stisla mu ruku.

Vystúpili na Moulin Rouge, kde počkali na Poupette a jej kamarátku Germain, ktorú všetci volali Gégé. Tá jej darovala rozkošnú malú koláž z novinových ústrižkov, ktorá zobrazovala čítajúcu Simone uprostred kopy kníh, ktorá jej vyrástla nad hlavou. Vybrali sa do kaviarne za

Sacré-Cœur, kde sa stretávala parížska bohéma. Tam sa mali stretnúť s ostatnými.. Čoskoro sa pri ich stole objavili ruka v ruke Stepa s Fernandom.

Stepa žiarila šťastím. „Budeme sa brať,“ zašepkala Simone do ucha.

O chvíľu dorazil aj Gandillac, už chýbali len Zaza a Maheu.

Keď prišla trochu uštvaná, no oblečená vo svojich najlepších šatách, Zaza, všetci jej urobili miesto, aby mohla sedieť vedľa Maurica. Nemusela Simone vysvetľovať, prečo má začervenané oči. Určite ju madam Le Coin nechcela pustiť a Zaza sa s ňou pohádala. Teraz sedela vedľa Pontyho a pod stolom sa potajomky držali za ruky. Simone v srdci pocítila náznak žiarlivosti, no potom si povedala, že Ponty a Zaza sú skrátka dokonalý pár.

V jej živote boli iní muži – Jacques a lama, možno Gandillac, ktorý sedel oproti nej a vrhal na ňu túžobné pohľady.

Simone sa tvárila, že niečo hľadá v kabelke, aby sa dala dokopy. Ach, Jacques, prečo dnes večer nemohol byť s ňou? Bude naňho musieť čakať ešte štyri dlhé mesiace. Zrazu oľutovala svoje rozhodnutie oslavovať práve v tomto podniku, kde bola predtým s ním. Potom si povedala, že má narodeniny a nenechá si pokaziť náladu. Už dávno sa predsa rozhodla, že posledné mesiace pred jeho návratom zvládne. Vysmrkala sa a videla, ako sa k stolu blíži lama. Podal jej kyticu a podľa všetkých

umeleckých zásad jej vyznal lásku. Simone sa usmiala. Večer bol zachránený.

Už bolo po polnoci, keď sa všetci spolu pobrali domov. Noc bola ako zo zimnej rozprávky, tak išli pešo k Seine, a potom až k Montparnassu. Smiali sa, vykrikovali a veselili. Keď odprevadili Stepu a Fernanda, Simone sa ešte nechcelo v tú jedinečnú peknú noc ísť spať, a zvolala: „A teraz vás všetkých pozývam na posledný drink do Jockeya!“

Vyučovanie bolo náročné, chlapci nespolupracovali a voči pokynom mladej učiteľky nepreukazovali veľa rešpektu. Svojou prevahou si boli takí istí, že to nepovažovali za potrebné. Ich otcovia boli riaditelia alebo advokáti, mnohí mali pred menom, podobne ako Simone, „de“, lenže v jej prípade šľachtický pôvod neznamenal moc ani peniaze. Niekoľkí z nich jej dali celkom otvorene najať, že si od ženy za katedrou nenechajú nič prikazovať. Len mykla plecami a uložila im prísne tresty. Zakrátko si vyslúžila povesť najprísnejšej učiteľky na škole a obávali sa jej.

Okrem Maurica Merleau-Pontyho mala v škole ešte jedného kolegu, s ktorým si dobre rozumela. Volal sa Claude Lévi-Strauss. Vždy, keď ho videla, hovoril jej o svojich plánoch do budúcnosti. Chcel precestovať celý svet a študovať ďaleké národy. Simone fascinovalo jeho nadšenie.